



## **POLEN 1939 – 1945**

KRIGSFORBRYDELSER, UDRYDDELSSESLEJRE, UNDERJORDISKE KÆMPEANLÆG OG ULØSTE GÅDER

På denne rejse får du små glimt af den store historie.

- Riese – planlagt til at blive Det 3. Riges største bunkeranlæg
- Schloss Fürstenstein – Hitlers underjordiske hovedkvarter
- KZ-lejren Gross Rosen
- Auschwitz og Birkenau, arbejds- og udryddelseslejre
- Krakow og Schindlers fabrik
- Ostwall/Oder-Warthe-Bogen – tyskernes forsvarslinje mod Polen
- En dag på egen hånd i den fantastiske by Krakow

## **AFGANG**

13. – 20. september 2026 med rejseleder Torsten Granov, cand.mag. og direktør

## PRISER

13.885 kr.

Depositum: 3.000 kr.

## KORT DAGSPROGRAM

Fra krigens største bunkeranlæg "Riese" og området, hvor Guldtoget (måske) er. Auschwitz og Krakow, Generalguvernementets hovedstad og Hans Franks residens, Schindlers fabrik, museer og Ostwall, tyskernes forsvarslinje mod Polen bygget samtidigt med Siegfriedlinjen mod Frankrig.

På denne rejse ser du, hvor magten var centreret i den del af Polen, der i årene 1939 – 44 blev kaldt Generalguvernementet, og som ikke blev direkte indlemmet i det tyske rige efter Hitlers overfald på landet d. 1. september 1939.

I samarbejdet med Sovjetunionen blev landet efter Den Røde Hærs invasion af landet d. 17. september samme år delt mellem de to magter, og en ny grænse blev trukket. Generalguvernementet bestod i 1939 – 41 af områderne Krakow, Warszawa, Lublin og Radom, og da Hitler i 1941 gik ind i Sovjetunionen, blev det udvidet med Galizien. "Hovedstaden" i området blev Krakow. Det er et kig tilbage til et af de allersorteste kapitler i 2. Verdenskrig.

**Dag 1:** Afrejse.

**Dag 2:** Gådefulde Fürstenstein. Riese-anlægget i Sudeterbjergene. Tunneler og underjordiske haller.

**Dag 3:** KZ-lejren Gross Rosen, Radiostationen Gleiwitz, hvor krigen startede.

**Dag 4:** Besøg i koncentrationslejrene Auschwitz og Birkenau. Schindlers fabrik.

**Dag 5:** Krakows kongeslot, Hans Franks residens, det jødiske kvarter.

**Dag 6:** KZ-lejren Plaszow. Oscar Schindlers fabrik. Tid til egne oplevelser i Krakow.

**Dag 7:** Oder-Warthe-Bogen. Besøg i de underjordiske anlæg. Bunkere og "dragetænder".

**Dag 8:** Hjemrejse.

## UDFØRLIG REJSEBESKRIVELSE

### DAG 1: AFREJSE.

Tidlig afgang i busser fra hhv. Aalborg og København kl. 4.00. Opsamling undervejs langs motorvejen mellem Aalborg og Kolding og mellem København og Kolding. Der findes en oversigt over de specifikke opsamlingssteder med ca tider på [www.cultours.dk/opsamlingssteder](http://www.cultours.dk/opsamlingssteder) De præcise tidspunkter oplyses i afrejsebrevet ca 10 dage før afgang. Busserne mødes ved Rasteplads Hylkedal Vest kl. ca, 7.00. Der er opsamlingsmuligheder langs motorvejen hele vejen til grænsen.

Gennem Tyskland til vores overnatningshotel i Sudeterne.

### DAG 2: GÅDEFULDE FÜRSTENSTEIN. RIESE-ANLÆGGET I SUDETERBJERGENE. TUNNELER OG UNDERJORDISKE HALLER.

Umiddelbart inden byen Breslau (i dag Wrocław) blev indesluttet af russerne i februar 1945, forlod et pansertog byen. Ifølge beretninger indeholdt toget, blandt mange andre ting, byens bankers guldbeholdninger. Efter at toget forlod byen med kurs mod Dresden, forsvandt det. Siden er der med jævne mellemrum dukket historier op om, at nu var "guldtoget" fundet, men først i 2015 kom der troværdige oplysninger om det. To mænd hævdede, at de vidste, hvor toget befandt sig. Siden er der foretaget undersøgelser, men fundet er omgærdet med betydeligt hemmelighedskræmmeri, så der er ikke fremkommet meget konkret. Dog er det oplyst, at toget skulle befinde sig i Sudeterbjerge syd for Breslau i det område, hvor vi har overnattet. Vi besøger slottet Ksiaz, der oprindeligt hed Fürstenstein. Det var i slutningen af krigen under ombygning. Ud over store underjordiske anlæg blev selve slottets indre forstærket med mere end 2-meter-tyk, armeret beton og forsynet med forbindelsesgange mellem de underjordiske anlæg. Stort set alle arkiver om slottets ombygning er forsvundet, derfor er det uklart, hvad formålet med ombygningen var. Skulle det være et bombesikkert tilflugtssted for Adolf Hitler og hans nærmeste medarbejdere? Skulle dele af nazistyrets administration flyttes hertil? Skulle det være hovedkvarter for det tyske militær? Ingen kan med sikkerhed sige, hvad formålet var. Vi besøger slottet og ser den ufærdige ombygning, de tilgængelige dele af de underjordiske anlæg og de rum i slottet, der angiveligt var beregnet for Adolf Hitlers beboelse.

Syd for Fürstenstein i Sudeterbjergene findes Riese-anlægget. Vi besøger et af de tilgængelige steder, der kun udgør en lille del af det enorme underjordiske anlæg. Vi tager til området i Sudeterbjergene, hvor "guldtoget" skulle være skjult. Det er ikke sandsynligt, at vi finder det, men vi besøger det område, hvor nazisterne var i gang med at etablere deres største underjordiske anlæg, "Riese". Der blev arbejdet 6 forskellige steder samtidig, og områderne skulle forbindes med jernbanetunneler, således at det hele kom til at udgøre et flere kvadratkilometer stort underjordisk anlæg, formentligt også forbundet med Fürstenstein-slottet 25 kilometer væk. Stort set alle arkiver om Riese er forsvundet, og der findes formentlig flere underjordiske anlæg, end dem, der er kendt i dag. Det er i dette område, "guldtoget" angiveligt skulle findes. Vi besøger to af de underjordiske anlæg og ser tunnelerne og de underjordiske haller. Da arkiver og planer som nævnt ikke er bevaret, er formålet med det store anlæg uklart. Det mest sandsynlige er, at det skulle rumme produktionsanlæg for nogle af nazisternes avancerede våben, muligvis også forsøgs-, udviklings- og afprøvningsfaciliteter for nye våben. Der går vedvarende rygter om udviklingen af en atombombe, da der i området findes uranminer. Vi besøger også en mærkelig konstruktion, der består af en cirkel af buer i armeret beton. Den skulle angiveligt være anvendt til forsøg som en antityngdekraftmaskine. "Die Glocke", som den kaldes, har en vis lighed med de såkaldte flyvende tallerkner. Der er i området rigeligt, der kan sætte fantasien i gang, selvom vi ikke finder "guldtoget".

Det var Organization Todt, der stod for arbejdet med "Riese". Under dette arbejde i Sudeterbjergene havde man hovedkvarter på herregården Jedlinka, nu omdannet til hotel. Vi forsøger – hvis det er muligt – at overnatte på dette hotel midt i al mystikken.

#### DAG 3: RADIOSTATIONEN GLEIWITZ, HVOR KRIGEN STARTEDE.

Vi ser lidt mere på området. Vi besøger kz-lejren Gross Rosen, hvorfra 1000-vis af arbejderne på Riese-projektet kom. Vi kører mod øst og får den dramatiske fortælling om og på det sted, 2. Verdenskrig egentlig startede: i radiostationen i Gleiwitz den 1. september 1939. Herfra videre til vort hotel nær Auschwitz.

#### DAG 4: BESØG I KONCENTRATIONSLEJRENE AUSCHWITZ OG BIRKENAU. SCHINDLERS FABRIK.

Vi begynder i koncentrationslejren Auschwitz om morgenen, hvor der er færrest besøgende. Vi ser først den oprindelige lejr med udstillinger og forklaringer, en

oplevelse der kan virke meget stærkt på nogle besøgende. Vi giver os god tid, og der er også mulighed for at gå rundt på egen hånd. Herfra kører vi til Birkenau, den del af lejren hvor jødeudryddelserne fandt sted.

Selvom kun få bygninger og barakker er tilbage på området, er omfanget af lejren tydelig. Gaskamrene er sprængt, men resterne er let genkendelige. Ud over rundvisningen bliver der også her lejlighed til at gå rundt på egen hånd. Efter besøget kører vi til Krakow, hvor vi skal bo i tre nætter. inden vi kører til hotellet besøger vi museet, der er indrettet i Schindlers fabrik, og vi ser det sted, hvor kz-lejren, der husede fangerne på fabrikken, lå.

#### DAG 5: KRAKOWS KONGESLOT, HANS FRANKS RESIDENS, DET JØDISKE KVARTER.

Idag skal vi på byrundtur til fods i Krakow med vores dygtige polske lokalguide. Vi besøger bl. a byens gamle kongeslot, hvor den tyske statholder i Generalguvernementet, Hans Frank, boede. Vi går en tur gennem det gamle kvarter, og vi besøger også det jødiske kvarter.

Rundturen slutter midt på eftermiddagen, og herefter er aftenen på egen hånd.

#### DAG 6: KZ-LEJREN PLASZOW. OSCAR SCHINDLERS FABRIK. TID TIL EGNE OPLEVELSER I KRAKOW.

Vi besøger stedet, hvor kz-lejren Plaszow lå, det var herfra, arbejderne på Schindlers fabrik kom. Vi fortsætter til Oscar Schindlers fabrik, hvor 1200 jøder reddede livet takket være ejeren. Fabrikken er nu museum.

Derefter på egen hånd i Krakow. Eftermiddagen fri til besøg i Krakow.

#### DAG 8: ODER-WARTHE-BOGEN. BESØG I DE UNDERJORDISKE ANLÆG. BUNKERE OG "DRAGETÆNDER".

Vi forlader Krakow og kører vestpå gennem Polen. Vi besøger et af de mest velbevarede steder på Oder-Warthe-Bogen, en del af Ostwall, forsvarsanlægget mod Polen. Vi kommer ned i de underjordiske anlæg og besøger en over 10 kilometer lang forbindelsestunnel. Vi ser også andre bunkere og anlæg, bl.a. "dragetænder", betonklodser, der skulle hindre kampvogne i at komme frem. Stedet er kun lidt besøgt, og nogle af tingene skal man lede efter i terrænet. I nærheden af stedet er den kaserne,

der rummede både de tyske og senere de russiske soldater. Vi kører herfra til vores overnatningshotel sidste nat i Polen.

#### DAG 8: HJEMREJSE.

Vi forlader hotellet og kører gennem Tyskland. Mens vi fortsætter mod grænsen resumerer og afrunder rejselederen turens oplevelser.

Vi regner med at være i Aarhus kl. 18.30 og i København og Aalborg ca. kl. 20.00.

### I PRISEN ER INKLUDERET

- Busrejse i \*\*\*\* moderne langtursbus
- Overnatning på gode hoteller med bad og toilet på alle værelser
- Morgenmad alle dage, og aftensmad dag 1, 2, 3, 4 og 7
- Kort og andet oplysende materiale
- Alle entreer, besøg, udflugter og arrangementer der er nævnt i programmet
- Alle skatter og afgifter
- Historiskkyndig ekspertrejseleder og engelsktalende, polske guider

Tilkøbsmuligheder:

- Enkeltværelse: DKK 3.000

### OPSAMLINGSTEDER

På vores hjemmeside, på [cultours.dk/opsamlingssteder](https://cultours.dk/opsamlingssteder), kan du se, præcis hvor bussen samler dig op når du er på busrejse med Cultours.

Det er vigtigt, at du står det rette sted, på det rette tidspunkt, da turen ellers bliver forsinket. Har du problemer med at finde os kan du altid kontakte os via det telefonnummer du har modtaget med din slutmail.

## VIL DU VIDE MERE OM POLEN?

Generalguvernementet Polen var navnet på den del af Polen, som ikke blev annekteret af enten Tyskland eller Sovjetunionen i 1939. Det mest kendte minde fra 2. Verdenskrig er koncentrationslejren Auschwitz, som er et af hovedmålene for rejsen.

### KRAKOW, HANS FRANK OG SCHINDLERS LISTE

Vi skal bo i den gamle kongeby Krakow, hvor vi besøger generalguvernøren Hans Franks residens, kongeslottet, hvorfra han regerede generalguvernementet med hård hånd. Det skulle omformes til et tysk område under herrefolkets ledelse. Hans Frank var en loyal nazistisk jurist, der havde ført mange retssager for partiet siden 20-erne. Han blev dømt til døden og hængt i Nürnberg. Vi skal også besøge Schindlers fabrik, hvor mange af de jøder, han frelste fra udryddelse, arbejdede, og hvor der i dag er museum. Historien om ejeren Oscar Schindler var baggrunden for Steven Spielbergs film, "Schindlers List". Vi besøger også det tidligere jødiske kvarter.

### FÜRSTENSTEIN OG RIESE

På vejen til Auschwitz besøger vi et af de uforklarlige steder, nazisterne efterlod sig: Slottet Fürstenstein, der var under ombygning til en form for kæmpestort beskyttelsesrum med underjordiske bunkere. Stort set alle arkiver om slottet under 2. Verdenskrig er forsvundet. Der gættes på, at slottet skulle være Hitlers hovedkvarter eller den tyske regerings og Görings tilflugtssted eller et hemmeligt forskningscenter. Vi besøger slottets mystiske indre og kan selv gætte videre. Også arkiverne om det store 25 kvadratkilometer store tunnel- og bunkerområde, der var under konstruktion i krigens sidste år, er forsvundet. Stedet hedder Riese, og det enorme underjordiske anlæg skulle formentlig rumme store dele af den tyske våbenproduktion. Seks store områder forbundet med underjordiske jernbanetunneller skulle bringe rustningsproduktionen udenfor bombemaskinernes rækkevidde. Anlægget blev aldrig færdigbygget, og et besøg i det får virkelig fantasien i gang.

### AUSCHWITZ

Et af de mest kendte minder fra 2. Verdenskrig er koncentrationslejren Auschwitz, som er et af hovedmålene for rejsen. Vi tilbringer en hel dag i Auschwitz og får lejlighed til at besøge både den oprindelige lejr og Birkenau, hvor masseudryddelsen af jøderne fandt sted. Det er et urovækkende sted, men et nødvendigt sted at besøge, hvis man vil prøve at fatte det ufattelige: Omfanget og karakteren af folkemordet på jøderne og andre som

nazisterne opfattede som fjender. En af de utrolige ting er, at kommandantens hus stadig ligger intakt umiddelbart udenfor indhegningen. Her boede Rudolf Höss med familie og børn, mens han passede sit arbejde. Efter krigen blev Höss stillet for en domstol og dømt til døden. I fængslet skrev han sine erindringer, hvor han ikke giver udtryk for noget samvittighedsnag over de myrderier, han havde ansvaret for. Vi ser stedet, hvor han blev hængt, i den oprindelige lejr.

#### ØSTVOLDEN ELLER WARTHE-BOGEN

Vi besøger også Ostwall eller Warthe-Bogen. Et forsvarsanlæg, der blev anlagt i Tyskland i 30-erne langs den daværende østgrænse mod Polen. Forsvarslinjen var som Siegfriedlinjen i vest beregnet til at forsvare Tyskland mod angreb fra naboerne. Vi besøger stedet, hvor en ti kilometer lang tunnel forbinder kanon- og observationsposter. Forsvarslinjen blev opgivet allerede i 1938 som overflødig. Nu skulle man ikke forsvare, men angribe. Vi overnatter på 3- stjernet hotel, der før var en kaserne, hvor mange af soldaterne, der var stationeret ved Østvolden, boede. Forsvarsanlæggene er ikke nemme at finde, men vi har allieret os med lokale guider, der viser rundt.

Da jeg første gang besøgte stederne, blev jeg meget fascineret af alt det, der var at se, og det forbavsede mig, at der var så få, der besøgte nogle af disse meget seværdige spor fra krigen.

*Med venlig hilsen og på gensyn,*

*Torsten Granov, Rejseleder, cand.mag. og direktør*